

LIBOJE

GLASILO KERAMIČNE INDUSTRIJE LIBOJE-CELJE

OB ZAKLJUČKU LETA 1971

Leto od katerega se poslavljamo spada brez dvoma v eno od naših najuspešnejših let. Proizvodnjo smo v primerjavi z lanskim letom zvišali za ca. 40 %, osebni dohodki so zvišani za 32 %, ostanek dohodka za sklade pa bo predvidoma za 13 % večji kot lansko leto.

Vse te sorazmerno lepe številke pa zamegljuje izredno težka problematika, ki izhaja iz mesta hitrosti našega gospodarskega sistema, nelikvidnosti, nerazčiščenega kreditnega sistema in vsega drugega kar mori naše gospodarstvo. Vse

bolj se izgubljam v pretežki tekoči problematiki in vse premalo je časa in moči za sistematično in dolgoročno načrtovanje in delovanje.

Upajmo, da bo gospodarska steza katero nam trasirajo merodajni s predpisi za prihodnje leto složnej-

ša in manj krivuljasta in, da bomo prihodnje leto prišli na novoletni cilj manj upehani kot v letošnjem letu.

Vsem sodelavcem in njihovim družinam srečno 1972. leto!

F. T.

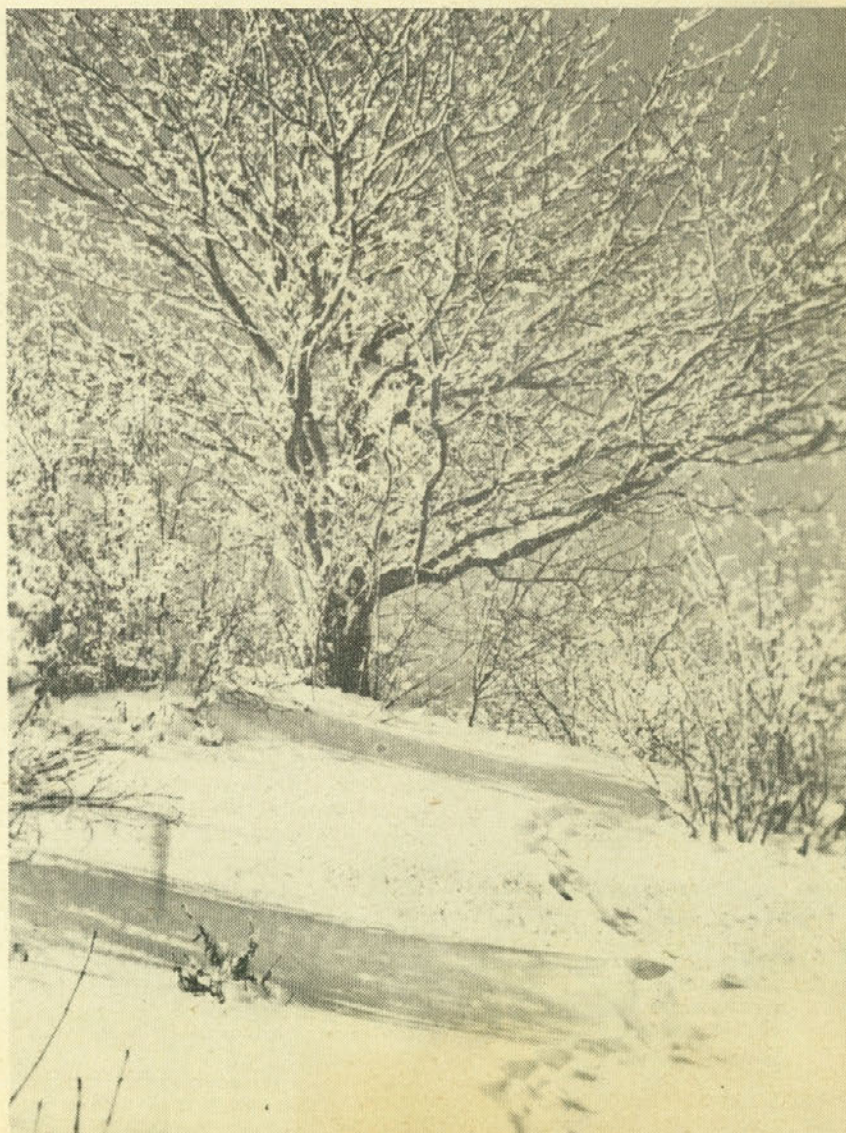
*Uspeha
polno
novo leto
1972*

želijo!

*Uprava in upravni
organi podjetja*

*Osnovna
organizacija ZK*

*Sindikalna
podružnica KIL*

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM SPREJET

Po nešteti sestankih komisije, ki je bila sestavljena iz zastopnikov petih podjetij za izdelavo samoupravnega sporazuma ter razpravah organov upravljanja je le prišlo do končne faze.

Republiški odbor sindikatov delavcev industrije in rudarstva Slovenije je dal svoje soglasje dne 6. 10. 1971 na samoupravni sporazum, ki so ga sklenila podjetja:

Dekor, fina keramika Ljubljana, Industrijski kombinat Svit Kamnik, Keramična industrija Liboje, Lončarska zadruga Komenda in Tovarna elektroporcelana Izlake.

Verifikacijska komisija pa je izdala dne 26. 10. 1971 odločbo za vpis v register samoupravnih sporazumov, ki ga vodi republiški sekretariat za delo.

S tem pa naše delo še ni končano. Potrebno je vskladiti splošne akte podjetij s samoupravnim sporazumom. Takoj v začetku pa moram omeniti, da je opekarna Ložnica sklenila samoupravni sporazum s skupino gradbeništva, industrije gradbenega materiala in sorodne dejavnosti, ki je bil verificiran dne 22. 9. 1971. Ker pa imamo v podjetju pravilnik o delitvi OD skupen za celo podjetje, bo potrebno vskladiti ta splošni akt z obema sporazumoma.

V naših splošnih aktih bo potrebno v zvezi s tem urediti kar precej zadev.

Na zadnjem zasedanju DS je bil sprejet sklep, da se morajo splošni akti vskladiti do 1. 1. 1972; potrjena je bila sprememba tabelarnega pregleda obračunskih postavk s tem, da je najnižja obračunska postavka OD 800,32 din, kar je v skladu z določili samoupravnega sporazuma.

10. člen samoupravnega sporazuma skupine keramike in 27. člena sporazuma skupine gradbeništva določa dodatek za podaljšan delovni čas. Glede na to določilo predlagamo spremembo 56. člena našega pravilnika kot sledi:

»Dodatek za delo v podaljšanem delovnem času se obračuna od obračunske osnove povišan:

— za delo v podaljšanem času 50 odstotkov

— za delo v podaljšanem času v nedeljo in na dan državnega praznika 80 %

— za nedeljsko in praznično delo v turnusu 30 %.

Dodatek se med seboj izključuje. To določilo velja le za delavce zaposlene v obratu Liboje, dočim se delavcem zaposlenim v opekarni Ložnica obračuna dodatek za podaljšan delovni čas od obračunske osnove povišan za 50 %.

Člena 58. in 59. pravilnika o delitvi OD pa se brišeta. Glede na dolo-

čila 11. člena samoupravnega sporazuma skupine keramike in 27. člena samoupravnega sporazuma skupine gradbeništva predlagamo spremembo 57. člena pravilnika o delitvi OD in sicer:

»Za vsako uro nočnega dela se obračuna osebni dohodek po obračunski osnovi povečani za 25 %.«

Glede na določila 12. in 13. člena samoupravnega sporazuma skupine keramike in 25. člena samoupravnega sporazuma skupine gradbeništva predlagamo spremembo drugega odstavka 10. člena našega pravilnika o delitvi OD kot sledi:

»Obračunska postavka delavca ne sme biti manjša kot znaša njegov z zakonitimi predpisi zagotovljeni najnižji znesek osebnega dohodka in ne višji kot 6.000 din.

Glede na določilo 14. člena samoupravnega sporazuma skupine keramike in 27. člena točke 6. samoupravnega sporazuma skupine gradbeništva predlagamo spremembo 35. člena pravilnika o delitvi OD kot sledi:

»Nadomestilo OD za prvih 30 dni odsotnosti z dela zaradi bolezni znaša:

— zaradi nesreče pri delu, ob prihodu na delo in z dela in zaradi nesreče na službenem potovanju 100 % od z zakonom določene osnove, zaradi nege obolelega družinskega člana 80 % od z zakonom določene osnove.«

Glede na določilo 15. člena samoupravnega sporazuma skupine keramike in 27. člena 7. točke samoupravnega sporazuma skupine gradbeništva predlagamo dopolnitev 29. člena kot sledi:

— na koncu prvega odstavka se namesto pika vstavi vejica ter doda »vendar ne manj kot znaša mesečno povprečje OD podjetja za zadnje tri mesece pred upokojitvijo,

— na koncu drugega odstavka se pika briše ter doda »s tem, da se upošteva določilo prvega odstavka tega člena«.

Glede na 15. člen samoupravnega sporazuma skupine keramike ter 20. člena samoupravnega sporazuma skupine gradbeništva predlagamo vstavitev dveh novih členov za členom 43 pravilnika o delitvi OD. Prvi se glasi: »Regres za letni dopust znaša 300 din letno na zaposlenega. DS podjetja za obrat v Libojah, za obrat opekarni pa njihov svet organizacijske enote lahko v primeru, da so poslovni rezultati bistveno boljši od planiranih, ta znesek poviša, vendar največ 600 din. Do regresa za letni dopust imajo pravico tisti delavci, ki so si pridobili pravico do letnega dopusta.

Delavci, ki so se zaposlili v naši delovni organizaciji med letom in imajo po dogovoru pravico do kori-

ščenja letnega dopusta v naši delovni organizaciji, imajo pravico do ene dvanajstine regresa za vsak mesec zaposlitve, če predložijo potrdilo podjetja, v katerem so bili pred tem zaposleni, da regresa niso prejeli.

Enako se obračuna regres tudi za vse tiste delavce, ki so med letom odšli iz naše delovne organizacije.

Delavec, ki je samovoljno prekinil delovno razmerje, nima pravice do regresa.

Drugi člen pa se glasi:

»Regres za prehrano znaša največ 50 din mesečno na zaposlenega in se ne sme izplačevati posameznikom v gotovini. O višini regresa v smislu določila prvega odstavka tega člena odloča DS za obrat v Libojah, za obrat opekarni Ložnica pa svet te note.«

Glede na 15. člen samoupravnega sporazuma skupine keramike in 30. člen samoupravnega sporazuma gradbeništva predlagamo spremembo 14. člena in 20. člena pravilnika o nadomestilih za službena potovanja.

Člen 14. se glasi:

»Delavci, ki so na službenem potovanju, imajo pravico do dnevnice v višini 80 din, stroškov prevoza z javnim prometnim sredstvom (razen v primeru iz čl. 9. tega pravilnika) ter stroškov prenočevanja proti predložitvi računa.«

16. člen tega pravilnika se črta.

20. člen se glasi:

»Delavci, ki imajo v smislu 9. in 10. člena tega pravilnika pravico do uporabe lastnega prevoznega sredstva v službene namene imajo pravico do odškodnine v višini 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer.«

Za 21. členom tega pravilnika se vstavi nov člen, ki se glasi: »Prevozni stroški na delo in z dela se povrnejo vsem delavcem, če zaradi oddaljenosti od delovnega mesta uporabljajo javna prevozna sredstva v višini stroškov javnega prevoznega sredstva ob 50 % participaciji delavca.«

Navedene spremembe dajemo s tem v javno razpravo. Vse morebitne pripombe ali predloge pošljite na odbor za dohodke in sistem nagradjevanja KIL.

GZ

Srečno 1972

želi
KS Liboje
Kasaze

REZULTATI POSLOVANJA ZA DESET MESECEV V LIBOJAH

V desetih mesecih tekočega leta smo realizirali celotni dohodek v višini 20.352.942 din in tako presegli lansko desetmesečno realizacijo za 39 %, planirano pa za 21 %. CELOLETNI PLAN CELOTNEGA DOHODKA JE PRESEŽEN ZA 97.692 din. Visoka realizacija bruto dohodka je rezultat prekoračitve proizvodnega plana s kvalitativnimi proizvodi barvne keramike in ugodnega gospodarskega položaja glede prodaje keramičnih izdelkov.

Materialni stroški z amortizacijo znašajo 10.238.474 din in so presegli lanskoletno trimesečno porabo za 36 % in planirano za 29 %. Primerjalni odstotek zvišanja stroškov na lansko leto ni realen z ozirom, da je v letošnjih stroških vključena amortizacija nad predpisano stopnjo v višini 304.942 din, ki je v lanskem letu ni bilo.

Dohodek je dosežen v višini 10.114.468 din in je presegel planiranega za 43 %. To presežanje je razumljivo, če upoštevamo prejšnje pokazatelje, ki nam kažejo presežanje plana celotnega dohodka za večji odstotek od presežanja materialnih stroškov.

Osební dohodki so obračunani v višini 7.205.651 din in so višji od lanskoletnih za 30 % in od planiranih za 3 %.

Ostanek dohodka za sklade je ustvarjen v višini 1.760.460 din in je višji od lanskoletnega za 244 % in od planiranega za 49 %. Če bi letošnji ostanek dohodka razdelili po predpisih, ki so veljali v letu 1970, bi ta znašal 1.393.678 din, razlika 366.782 din pa predstavlja obresti od poslovnega sklada ki ga sedaj vplačujemo v obliki petletnega posojila v sklad za nerazvite republike in zmanjšane prispevka na osebne dohodke.

Teoretično, po današnjih predpisih o delitvi dohodka, izkazujemo dobre rezultate poslovanja in kaže, da smo se izvlekli iz krize, ki nas je nekaj let nazaj peljala po robu rentabilnosti. Dejansko stanje pa je povsem drugače. Večja proizvodnja terja več obratnih sredstev, večja prodaja, več sredstev pri kupcih in če k temu omenimo, da se nam bančni krediti iz leta v leto zmanjšujejo z odplačili, novih pa ni moč dobiti in da so naša sredstva vezana za razna posojila (nerazvitim republikam, za energetiko, železnice), za oročitve in delež banki in obvezne rezerve, kar znaša skupno 1.007.127 din je naš položaj z obratnimi sredstvi porazen. Tu je še splošna nelikvidnost, ki naše podjetje še posebno ostro prizadene zaradi minimalnih obratnih sredstev, s katerimi razpolagamo, večjimi

terjatvami od obveznosti in previsokimi zalogami nekaterih surovin in materialov. Tako smo imeli na dan 31. 10. 1971 za 5.960.603 din terjatev do kupcev in 2.943.256 din obveznosti do dobaviteljev. Na zalogi nam leži že dobri dve leti italijanska glina v vrednosti 424.616 din (letna poraba ca. 5.000 din) in še nekatere drage glazure, ki se le redko uporabljajo.

Za odpravo nelikvidnosti v naši organizaciji se bomo morali v bodoče še bolj energično in dosledno angažirati na vseh področjih (pri dolžnikih, pri zalogah, racionalni

nabavi in na splošno zmanjšanje stroškov predvsem upravno-prodajnih). Nadalje, če želimo v prihodnjem letu povečati proizvodnjo, je nujno povečati izvoz predvsem na konvertibilno področje zaradi koriščenja izvoznih kreditov, vendar pod nobenim pogojem ne bi smeli prodajati pod lastno ceno, sicer nam bo skromni dohodek na domačem trgu pobralo. Zavedati se moramo, da pri obstoječem stanju in brez dodatnih obratnih sredstev ni moč računati na večjo proizvodnjo kot smo jo dosegali doslej.

OK

Iz predvidevanj o načrtu poslovanja za leto 1972

Bolj ko se letošnje leto bliža koncu, tem bolj je bilo nujno, kljub nestabilni situaciji, odločiti se za poslovno politiko v naslednjem letu. Izračuni o finančnem uspehu so skoraj pri kraju in je računati s tem, da bodo pristojni samoupravni organi lahko še ta mesec definitivno odločali o začetnih rezultatih. Da bi bili vsi člani kolektiva seznanjeni s predvidevanji gospodarjenja v naslednjem letu, koristimo to prilžnost in navajamo nekaj glavnih podatkov iz predvidevanj:

1. Proizvodnja naj bi bila usmerjena na naslednje vrste proizvodnje z naslednjo strukturo:

keramika	74 %	24.803.000
ploščice	3 %	1.130.000
grafitni lonci	9 %	2.861.000
opečni izdelki o	14 %	4.506.000
	100 %	33.300.000

Skupna vrednost proizvodnje na leto 1971 predstavlja 7,5 % zvišanje.

2. Ekonomski izračun bi bil pri predvideni proizvodnji, po obstoječih cenah in stroških, naslednji:

pokazatelj	plan za leto 1972	indeks na leto 1971	struktura za leto 1972	%
proizvodnja	33.300	107,5		—
CD	30.087	106,3	100	
porabl. sred.	14.818	106,6	49,1	
obveznosti	1.857	110,9	5	
dohodek	13.412	105,4	45,9	
bruto OD	11.688	111,3	38,8	
skladi	1.724	77,8	7,1	

Najbolj ekonomsko to ni, namreč da predvidevamo sklade z indeksom

pod 100, vendar v dani situaciji ni mogoče drugače. Stroški nekaterih potrošnih materialom so se dvignili šele v II. polletju letošnjega leta, zato nam predvidoma tudi zmanjšujejo ostanek za sklade v naslednjem letu. S povišanjem cen trenutno ne moremo računati, saj je verjetno že vsem iz dnevnice publikacije znano zamrzovanje cen z dnem 25. oktobra. Ta ukrep naj bi veljal do konca februarja 1972, kakšne bodo spremembe potem, trenutno ne moremo oceniti. Vsekakor moramo pri formiranju skladov računati s skoraj nemogočo situacijo pri pomanjkanju obratnih sredstev. Ta pereč problem nenehna devalvacija še stopnjuje, prav zato je nujno poleg obstoječih obratnih sredstev formirati še sredstva za povečanje proizvodnje in sredstva za zmanjšanje vrednosti po devalvaciji. Prav zato naj bi 7,1 % skladov od celotnega dohodka bila skrajna meja rentabilnosti podjetja.

Predvideni OD so vsklajeni tudi s samoupravnim dogovorom po merilih iz leta 1971. OD po FS (faktor stimulacije) naj bi podjetje delilo le po zagotovitvi predvidenih skladov.

V kolikor bi se splošni pogoji gospodarjenja spremenili, bo nujno izdelati nov finančni izračun in po samoupravnih organih določiti novo delitveno razmerje.

Na koncu naj izrazim osebno željo za uspešno izpolnitev začetnega programa. Vsem članom kolektiva in strokovnim službam posebej želimo, da bi mogli vsak po svojih močeh in s polno odgovornostjo do kolektiva, prispevati čim več za uresničitev skupnih ciljev in s tem doseči del svoje osebne sreče v letu 1972.

GM

IZ NAŠIH OBRATOV

LIVARNA

Dolga leta se livark nismo mogli predstavljati brez posode za prenašanje livne gnote — »žehtarja«. Delo je po fizičnem naporu spadalo med najtežja dela v tovarni. S premenjenim načinom vlijanja je delo vsaj malo lažje.

Livarka pri delu

Skok Zofija je pridna in vestna livarka. V livarni je že od leta 1954. Verjetno bo dočakala ustanovitev še več oddelkov za vlijanje, ki so sedaj razmeščeni na raznih koncih tovarne. Sicer pa interni transport v tovarni sploh ne predstavlja problema?!

UMETNA SUŠILNICA

Premajhna kapaciteta obstoječih umetnih sušilnic in zato prevelika odvisnost sušenja opečnih izdelkov od vremenskih prilik in letnega časa, je narekovala gradnjo še nove sušilnice z osmimi komorami. Sušenje izdelkov bo potekalo po spremenjenem postopku. Sušilnica bo pripravljena za poizkusno obratovanje v decembru, kar pomeni veliko zakasnitev. Gradbena in seveda tudi ostala dela bi se morala po pogodbi končati že mnogo prej. Na eni sliki je viden prostor, kjer bo postavljena sušilnica in pripravljala dela; na drugi sliki pa objekt med gradnjo.

SLIKARNA

Barvanje in lepljenje nalepkov na lončke in krožnike ter ostale keramične izdelke, je vsakdanje opravilo zaposlenih v slikarni. Mirna roka ter natančnost in vestnost pri delu

sta pogoj in zagotovilo za kvalitetne izdelke. Navedenih lastnosti pri slikarkah ne manjka.

S pravilno izbiro barv in nalepkov je potrebno slediti okusu vse bolj zahtevnih kupcev. Lep in kvaliteten izdelek je najboljša reklama.

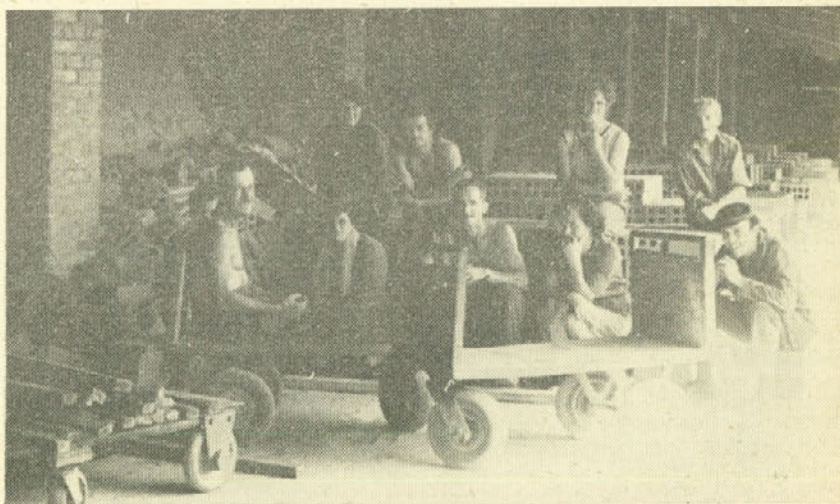

Barvanje in lepljenje odlepkov v slikarni

LOŽNICA

Kljub temu, da je na obratu opekarne lepo urejena jedilnica in topel obrok malice, se še vseeno prileže sproščen razgovor pred iztekom pol-

nega časa za malico. Po obrazih so-deč je težko ugotoviti, kdo in zakaj je tarča izrečenih bodic prisotnih, saj so vsi nasmejani. »Gube na obrazu naj bodo samo sledovi smeha.« Ko bi to le lahko bilo res.

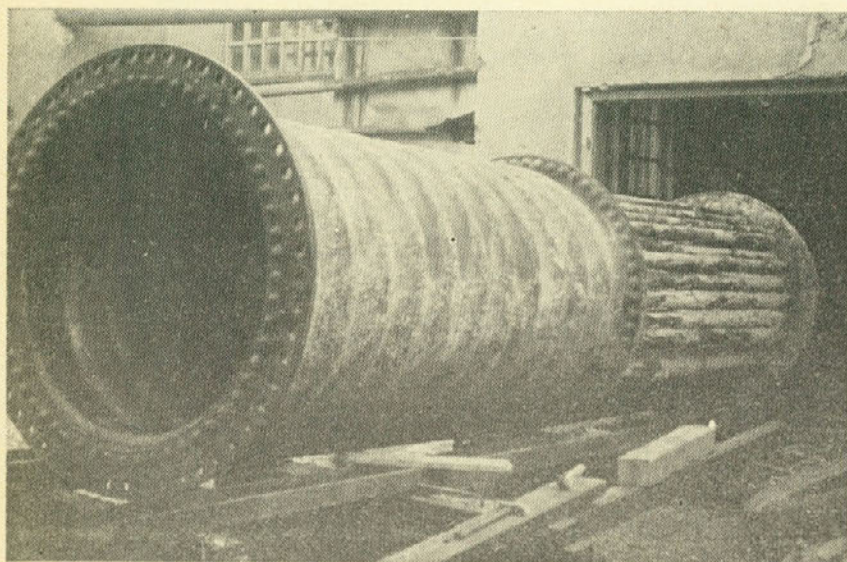
Delavci opekarne pri malici

KOTLARNA

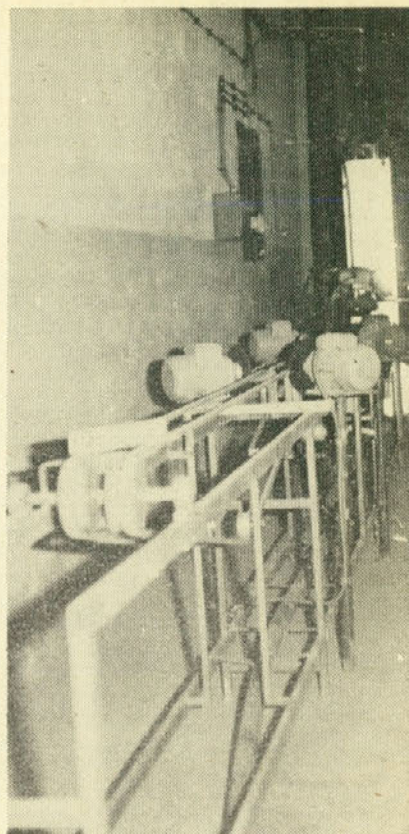
Z debelim slojem kotlovca obdane dimne cevi so izolirane in zato slabo prevajajo toploto izgorevajočega plina iz kurišča parnega kotla. Pregrevanje cevi, zmanjšana proizvodnja pare ob povečani porabi goriva so posledica takšnega stanja. Edino

zdravilo je čiščenje cevi. Kemično in mehansko. Največkrat kar oboje.

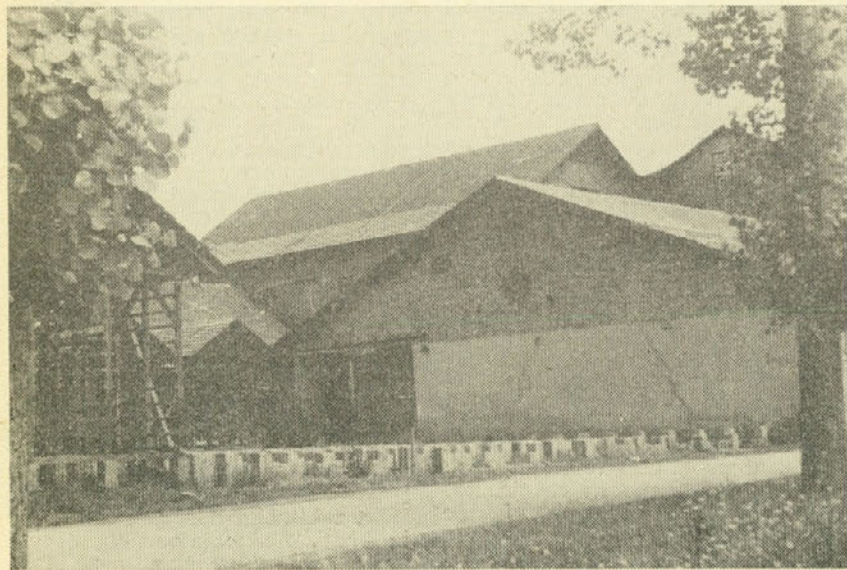
Stanje cevne sistema kakršnega vidimo na sliki »vzdihuje in hrepeni« po napravi za kemično čiščenje napajalne vode. Vzdihovalnja cevne sistema sicer ne čujemo, ga pa brez dvoma občutimo.

Parni kotel na čiščenju

Stroj za glaziranje ploščic

Umetna sušilnica na opekarni

STROJ ZA GLAZIRANE PLOŠČICE

Stekla je proizvodnja ploščic za oblaganje trajno gorečih peči. Ploščice so glazirane. Ročno glaziranje ploščic zaradi prevelikega deleža ročnega dela ni prišlo v poštev. Izdelati

je bilo zato treba stroj za glaziranje ploščic. Stroj je izdelan po vzorcu podobnih strojev v drugih tovarnah, vendar izdelovalcu stroja Avsec Jožetu ni oporekati nekaterih uspešnih lastnih zamisli, ki so prispevala k funkcionalnosti stroja.

Priznanje rudarjem za kulturno prosvetno dejavnost

DPD Svoboda Liboje je v priznanje libojским rudarjem na področju kulturno prosvetne dejavnosti vzdala spominsko ploščo v domu Svobode v Libojah. Libojški rudarji so v času obstoja rudnika prispevali ogromni delež pri razvoju kraja, zlasti pa na področju kulturne dejavnosti. Na njihovo pobudo je bila ustanovljena godba na pihala in leta 1952 preurejena stavba v sedanji dom Svobode, ki vseskozi služi svojemu namenu.

Spominska plošča je bila odkrita na praznik rudarjev 3. 7. 1971. Ploščo je odkril republiški poslanec in predsednik občinskega sveta ZKPO Slovenije tov. Meglič Janez. Ob odkritju plošče čestitamo libojским rudarjem z željo, da bi še nadalje po svojih močeh sodelovali v kulturni dejavnosti kraja. Istočasno pa se zahvaljujemo za dosedanje prizadevanje in udejstvovanje.

REL

OGLED FIRME JASBA V ZAHODNI NEMČIJI

Že dalj časa imamo s firmo Jasba v Zahodni Nemčiji dobre poslovne stike. To je keramična tovarna, ki zaposluje blizu 300 delavcev, proizvaja pa dvakrat več keramike kot mi. V mesecu septembru t. l. smo jih obiskali, da bi z njimi podpisali pogodbo o poslovnem sodelovanju. Gre za to, da bi nam Jasba pomagala pri uvajanju sodobnejše tehnologije. Ob tej priložnosti smo si ogledali njihov način proizvodnje. Takoj moram poudariti, da ta dobro organizirana tovarna nima, razen modelarne, nekaj posebnih »super« strojev, ampak vse polno drobnih pripomočkov, ki omogočajo dobre delovne pogoje in veliko storilnost.

Jasba nima oddelka proizvodnje gmote, ker ji trdo in tekočo gmo to dnevno dostavlja drugo podjetje, ki se bavi izključno s proizvodnjo gmote. Tekočo gmo dovažajo v velikih cisternah, iztovarjajo pa jo v 30 m³ bazen, ki se nahaja v II. nadstropju.

Mletje glazure se vrši pa tako kot pri nas v majhnih bobnih, vendar s to razliko, da je na njihovih bobnih montirana ura za avtomatsko ustavljanje. S tem preprečijo, da bi bila glazura preveč mleta. Pod bobni so kanalni jaški večjega profila in pokriti s kovinsko mrežo. To jim omogoča, da lahko bobne hitro, predvsem pa mnogo kvalitetneje operejo. Tako urejeno delovno mesto pri njih ni značilno samo zaradi drage delovne sile, ampak predvsem zato, ker uporabljajo dnevno po 30 vrst različnih glazur.

Kot sem že omenil, se modelarna najbolj razlikuje od našega načina dela: prvič po avtomatizaciji, ki jo imajo, in drugič po preciznosti njihovih izdelkov. Imajo avtomatski stroj, ki seje mavec, ga transportira v posebno posodo, tehta mavec, tehta vodo, meša mavcevo brozgo in le-to stavlja pod vacuum. Livar mavcevih modelov potem vlije po ceveh na isti način kot v livarni. Seveda se tudi vse cevi avtomatsko seveda. Razmnoževalni modeli niso položeni na fiksnih mizah, kot pri nas, da mora delavec do njih in jih nalivati, ampak potuje miza z razmnoževalnimi modeli do modelarja-livarja.

Na kalupih ne poznajo klasičnih »ključev«, ampak uporabljajo v ta namen plastične gume, ki so preciznejši in cenejši. Na tak način dobijo kalupe brez zračnih mehurčkov, kalupi, ki ne gredo navzkriž, kalupe, ki so narejeni z enako mešanico vode in mavca, kalupe, katerih zunanja pravokotnost je tako natančna, da se pozneje v livarni popolnoma stisnejo.

Livarna je največji oddelek te to-

varne, saj vlivajo gotovo 90 % svojih proizvodov. Vlivajo po ceveh kot pri nas in s pištolami, ki se bistveno ne razlikujejo od naših. Razlikujejo pa se njihove delovne mize za valjanje. Pravzaprav niso to delovne mize. Modele položijo na 2,5-colske cevi, v katere je napeljana para. Takšna miza je popolnoma ravna, kar je za njih zelo važno, saj vlivajo hkrati v 10 ali 20 modelih, brez lijakov — se pravi, da morajo biti modeli med sabo po celi ploskvi popolnoma stisnjeni. Topla para v ceveh pa omogoča, da se modeli sprti sušijo, posebno popoldne in ponoči in jih zaradi tega ni treba tako naglo menjavati. Takšne kovinske mize se seveda tudi lažje čistijo.

Cistoča tega oddelka je na taki višini, da človek težko dojamemo, kako so to dosegli. Če se recimo le pripetijo, da se zlije kakšna kapljica tekoče gmote po tleh, jo livar takoj pokrije z mokro žagovino. To žagovino in žliker zmenca s strguljo in vse skupaj odstrani na voziček za smeti. Vse to livar stori takoj, tako da so tla vedno popolnoma čista in suha.

Odlitke odlagajo na regalne vozičke in se le-ti ne sesedajo pri prevozu, ker so tla tako ravna in gladka kot steklo. Takoj moram povedati, da se tam livarji za svoje izdelke mnogo bolj potrudijo kot pri nas. Vse »šalunge« odstranijo že livarji. Vse posebne odprtine (okrogli svečnik) že dokončno obrežejo livarji. Če še upoštevamo dejstvo, da so njihovi modeli znatno kvalitetnejši, potem lahko vidimo, da njihovi retušerji skoraj nimajo dela. Njihova storilnost je 70 kom, na uro pri okroglih svečnikih, pri nas pa 9.

Kot rečeno, odlitke ne skladiščijo v stalaže, ampak na regalne vozičke. Tako ni treba livarju težkega bremena (planke) nositi v stalažo, ampak si regalni voziček pripelje na delovno mesto. Tudi retušer si pripelje odlitke z vozičkom tako, da mu ni treba donašati, oziroma odnašati težkih bremen. Nasploh imajo na zalogi zelo velike količine odlitkov, kar je mnogo cenejše, kot pa imeti na zalogi velike količine že glaziranih izdelkov, ki so mnogo dražji (tako delamo pri nas).

V nobenih delovnih prostorih in seveda tudi ne v livarni nisem opazil klasičnih lesenih podložkov, ki so delavcu v napoto in ga močno ovirajo pri čiščenju tal in onemogočajo prevoze z vozički. Dobil sem vtis, da se pri nas mnogo preveč »izzivljamo« okrog lesenih podložkov, sedišč in podobno. Poleg cevi za vlivanje pa imajo še cev, napeljana iz kompresorja. Kompresor-

ski zrak je vlažen in nenadomestljiv delovni pripomoček. Vse odlitke, ki se težko jemljejo iz modelov (pekači) »izluščijo« z zrakom. Tudi čiščenje modelov ne opravlja s tresko, pločevino ali roko, temveč z zrakom. S tem veliko pridobijo na času in obvarujejo modele.

Njihova livna gmota je bolj podobna porcelanski in se zato močno razlikuje od naše črne livne gmote. Naša črna livna gmota ima to slabo stran, da se rada vpije na modele in jih je zato težko čistiti.

Glaziranje: Zaradi enkratnega žganja, glazirajo vse izdelke že v surovem, vendar zelo suhem stanju. Glazura je zelo gosta. Tehnologija glaziranja se bistveno razlikuje od naše, razen pri glaziranju skodelic. Vse druge izdelke glazirajo po postopku brizga. Tudi notranje strani brizgajo vse in sicer na tak način, da je v nekakšnem umivalniku montirana brizgalna diza, ki brizga glazuro navzgor, na poveznjeno vazo. Brizganje se vključi nožno in delavec pri tem delu stoji. Pri glaziranju ostalih izdelkov (krožnikov in podobno) delavec sedi. Glazura mu doteka iz vedrice, ki je obešena nad njim. Vsi izdelki se jemljejo in glazirani polagajo nazaj na deske (planke), ki so na regalnih vozičkih. Takšnih vozičkov z glaziranimi izdelki imajo veliko število, tako da ne pridejo nikdar v situacijo, da ne bi bilo dovolj robe za peč.

Žganje se vrši v električni dvo-kanalni peči. Vse izdelke žgejo odprto na regalih. Regale sestavljajo sproti in sicer tako precizno in ekonomično, da se človek čudi njihovi vestnosti. Zaloga glaziranih izdelkov je na regalnih vozičkih, se pravi, da so regalni vozički naloženi vnaprej. Žgejo do 1040° C.

Oddelek razvrščevalnice praktično ni. Delavec (praznilec vozičkov) istočasno razvršča izdelke in jih odlaga na dva vozička in to na enega dobre, na drugega pa slabe izdelke, ki gredo v smeti.

Nasprotno od razvrščevalnice pa je pakirnica zelo obsejna in mehanizirana (tekoči trak). Pakirani izdelki se polagajo na lesene palete (ca. 1 m³), katere z viličarjem odpeljejo v kovinske stalaže, ali pa na prosto. V drugem primeru naloženo paleto predhodno oblečejo v polivinil.

Da zaključim okrog reda, čistoče in smeti. Tla imajo vsepovsod, tudi na dvorišču, popolnoma čista, tako da se na tleh ne da opaziti niti ogo-rele vžigalice. Vse material, vključno smeti, je na vozičkih. Smeti nato odpeljejo z dvigalom v II. nadstropje, kjer se odložijo v veliki kovinski bazen, podoben silosu peska v kamnolomu. Seveda pa lahko dosežejo tak red in čistočo, ker imajo na razpolago dovolj vozičkov — teh imajo sigurno 1000.

OF

RAZGOVOR Z NAŠIM SATLER IVANOM

Uredniški odbor »Keramika« je izrazil željo, da tov. urednik zastavi nekaj vprašanj našemu lahko rečemo najstarejšemu delavcu kolektiva šoferju tov. Satler Ivanu.

Tov. Satler Ivana sem obiskal dne 5. 12. 1971 na domu, in sicer v dopoldanskih urah. Mislil sem, da bo počival, a na žalost se je ravno pripravljaj, ker je moral ob 12. uri peljati delavce domov.

Kljub temu, da je imel malo časa, da mi je z veseljem odgovoril na zastavljena vprašanja.

Želel bi vedeti, kdaj si se zaposlil v našem podjetju oziroma kako dolgo si že šofer?

Zaposlil sem se 1. 7. 1941 v Keramični kot šofer tovornjaka. Vozil sem premog od rudnika. Takrat sta bila namreč rudnik in Keramična eno podjetje. Sedaj je že 30 let odkar opravljam svoj poklic.

Ker si bil vseskozi zaposlen v podjetju kot šofer, pa me zanima katere znamke vozila si vozil najprej in koliko vozil si menjal v teh 30. letih svoje službe?

Prvo vozilo, ki sem ga vozil v podjetju je bil tovorni avto znamke »Mercedes«. Med časom svojega službovanja sem zamenjal ca. 14 avtomobilov, ušla pa mi tudi ni vožnja s traktorjem. Sedaj vozim že tretji avto »Kombi«.

Kar precej avtomobilov je šlo skozi tvoje večje roke, pa me zanima katero vozilo ti je ostalo najbolj v spominu?

Lahko rečem, da sta mi bila najdražja oz. se jih rad spominjam tovornjaka znamke »Džems« in »TAM« avtobusa.

Zakaj ravno tovornjak »Džems« in avtobus »TAM«?

Tovorni avto »Džems« mi je najbolj v spominu zato, ker sem z njim po osvoboditvi moral zvoziti skoraj ves material za proizvodnjo in za obnovo same tovarne. Poleg tega se spominjam težav pri popravilu avtomobila. V največji meri sem ga popravljaj sam, čeprav je bilo namoestne dele zelo težko dobiti.

Avtobus »TAM« pa mi je ostal v spominu zato, ker je bila vožnja z njim zelo odgovorna, saj sem pri prevažanju ljudi čutil veliko odgovornost. Samo enkrat se mi je zgodilo, da so mi zavore popustile, a sem srečno pripeljal delavce v službo, ki pa za to niso niti vedeli. Bile pa so z avtobusom tudi zabavne in lepe vožnje, t. j. na izletih naših delavcev. Včasih smo si večkrat privoščili kakšen izlet, sedaj pa je tega manj.

Prav gotovo si prevozil več tisoč kilometrov med svojim službovanjem. Ali se ti je zgodila med tem časom kakšna težja nesreča?

Na vožnjah sem bil vedno zelo pazljiv tako, da večje nesreče nisem imel.

Ko si že naštel koliko avtomobilov si zamenjal, pa bi želel še zvedeti sicer malo nenavaden odgovor? Kolikim direktorjem si med tem časom služil in kateri izmed njih je po tvojem mnenju bil najbolj gospodarski za podjetje?

Ta odgovor je res malo bolj kočljiv. Med svojim službovanjem sem služil nič manj kot osmim direktorjem. Vsakemu direktorju sem moral izpolniti njegove ukaze, še zlasti ko sem bil njihov osebni šofer.

Kar se tiče pa gospodarjenja za podjetje, sta po mojem skromnem mišljenju bila dva in to bivši direktor tov. Dvojmoč Tone in sedanji direktor tov. Franjo Tilinger.

Direktor Dvojmoč Tone je ogromno zgradil, sedanji direktor pa nadaljuje z obnovo, v prvi vrsti pa se trudi, da bi bilo podjetje čim bolj mehanizirano.

Tov. Satler Ivanu se zahvaljujem za odgovore in želim, da bi še zadnje leto svojega službovanja v podjetju opravljal uspešno in z zadovoljstvom.

REL

KAJ JE NOVEGA V RAZVOJNEM ODDELKU

Zadnja seja komisije za sprejem novih izdelkov, ki je bila dne 12. 10. 1971 je sprejela nekaj novih izdelkov, ki so bili predloženi za sprejem. Komisija je tokrat bila ostrejša v kriterijih, kot je to bilo v navadi, z druge strani pa so tudi predloženi izdelki bili nekoliko po formi oz. obliki preveč geometrijski, preveč trdi, kar pa velikokrat ne odgovarja izdelkom keramike. Tokrat je komisija sprejela ca. 35 % predloženih izdelkov. Za en del nesprejetih izdelkov pa je komisija sugerirala adaptacijo.

Med novimi izdelki bi omenili posodo za vodo na radiatorjih, novo obliko vaze.

V istem času pa je bilo v izdelavi veliko drugih izdelkov ca. 55, bodi-

si po zahtevi drugih interesentov ali pa za razne domače pomožne materiale. Iz te serije bi predvsem omenili izdelavo servisov po modelih nemške firme JASBA, za katero je bilo treba izdelati več kompletnih servisov v različnih glazurah. Mislim, da je posebno pomembno in zelo uspešno realiziranih 9 vrst številčnic za baterijske stenske ure. Prav tako je potrebno omeniti uspešno realizacijo jedilnega servisa, katerega je »Podravka« podarila predsedniku republike. Nekaj uspešnih rešitev je sicer realiziranih, toda vse z večjimi ali manjšimi težavami, predvsem glede na razno pomožno orodje in sredstva za delo.

VK

KOLEKTIVNO NEZGODNO ZAVAROVANJE DELAVCEV

Socialno zavarovanje sicer zajema tudi nezgodno zavarovanje, vendar se lahko vsak delavec zavaruje za nezgodno zavarovanje še individualno ali kolektivno, ne da bi pri tem karkoli trpele njegove pravice iz socialnega zavarovanja.

Individualno zavarovanje, ki ga sklene fizična oseba sama, je stvar posameznika, zato ne bo predmet tukajšnje obrave, ampak kolektivno nezgodno zavarovanje delavcev, ki ga za člane delovne skupnosti sklene delovna organizacija.

Nezgodno zavarovanje je ekonomski instrument, ki ima namen ublažiti materialne posledice nezgode, je neobvezno in ga delovne organizacije lahko sklepajo prostovoljno s sklenitvijo pogodbe z zavarovalnico.

Takšno pogodbo ima sklenjeno tudi naše podjetje z zavarovalnico »Sava« Celje.

Pogodba zajema zavarovanje vseh članov kolektiva za smrt ali invalidnost, nastale iz nezgode v službi in izven nje. Jamstvo se prične z začetkom zavarovanja in preneha ob 24. uri tistega dne, ko preneha delovno razmerje. Za novo sprejete delavce se prične jamstvo ob 0,00 uri tistega dne, ko se začne delovno razmerje. Premijo plačuje podjetje v korist upravičencev zavarovanja. Odškodnino zavarovancu odmeri in izplača, v skladu pogodbe, zavarovalnica.

Za smrt takoj — za nezgodo s posledico invalidnosti po enem letu od končanega zdravljenja. V primeru smrti zavarovanca je upravičenec do odškodnine zakonec, če tega ni — otroci, če tudi teh ni, starši in če tudi teh ni — ostali zakoniti dediči.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Zrcalo, zrcalo...

Vedno bolj verjamem trditvi, da je zrcalo hudičeva iznajdba, namenjena človeku in neumnim živalim. V kameni dobi, ko je človek, predvsem ženske, za svojo nečimrnost uporabljal kar mirno površino vode, je silhueta zadostovala slutnji lastne lepote in ni bil zrcalni psihotest vesti potreben, saj so bili ljudje obeh spolov še deviško normalni. Srednji, še prej pa stari vek, s svojimi mračnjaškimi navadami in licemerstvom, je v visoko polirani pločevini našel svoje zadovoljstvo, našel je svojo podobo, s katero je bil zadovoljen še posebno zato, ker ni bila zrcalno jasna v današnjem pomenu besede, zakrivala je namreč popolno sliko z vsemi podrobnostmi, zakrivala je marsikaj. Mi smo pravi in pravni pravniki tega časa, vendar s pravim zrcalom iz stekla, brušenega stekla, s pravo zrcalno sliko, to je tista hudičeva iznajdba.

Ste se že pogledali v ogledalo? Seveda ste se. In kaj je bilo videti? Ste zadovoljni s tem kar ste videli? Olup, fasada olupa, to je videti. Strinjali se bomo z dejstvom, da so tudi nekateri olupci prav privlačni, posebno še če so opremljeni z dodatki, ki niso proizvod narave, velja za oba spola, za enega nekoliko bolj, no, veliko bolj. Zrcala, ki bi pokazal vsebino olupa na žalost ali veselje ni.

Nečimrnost, zloba, neumnost, neznanje, fofšija, nezaupanje, bistrost, razsodnost, napuh, so človeške lastnosti hudiču v radost ali žalost, enako so v radost ali žalost sočloveku, tovarišu, ženi ali možu, otroku, domovini ali podjetju. Si upamo ob pogledu na lastno obličje priznati, da imamo ali nimamo

te in podobne lastnosti. Ni govora. Jok. Ali vemo, da smo načimrni, flegmatični, zaupljivi, ali nam to mora povedati nekdo, ki se za to čuti poklicanega, a sam ne ve, da je zloben, bedast, nerazsoden, in kot tak absolutno neprimeren, da tolmači zrcalno sliko, sliko olupa, sliko ničesar. Dokazano je, da smo vsi ljudje nekoliko nečimrni. Bo držalo. Moški spol za ženo išče primeren olupček z dobro vsebino, honorarno dirka le za olupci, enako in nekoliko bolj pametno je obratno glede na spol. Kritika je s časom postala legalno orožje družbe, kritiki so samozvanci, avtokrati in so kar najbolj nepotrebni. Slikar si ali drugačen ustvarjalec česar koli, pride kritik in ocenjuje, daje pripombe, kritizira, ko mu izbije vsaj dva zoba in ga vrže skozi vrata, si z njim zabrisal kariero. Bistvo, ne? Da, da, družba je komplicirana stvar, zato se cela ne more gledati v ogledalo, gledajo se ali tudi ne, tvorci družbe, torej mi.

Stranišče je ogledalo gospodinje, mož je ogledalo žene in verjetno narobe, hiša, žiro račun, vikend vila, avto, je ogledalo (za kogar pač je) človeka, občina je ogledalo župana, podjetje je ogledalo samoupraviteljev, ne tudi in ali samo direktorja, so metafore, ki jih mnogokrat uporabljamo v življenju in še res je tako.

Poglejmo se v ogledalo v Libojah. Olup, da, simpatičen kolektiv, zastarela fasada, ki še vedno ugaja, okolica, malo je lepših. Če si upamo razbiti olup in pogledati jedro, je že mnogo storjenega, opis slike, ki jo dobimo pa ne bi jaz sam opisal, ker pač nisem kritik, to je eno, drugo pa je dejstvo, da še rabim zobe in imam dolgo vrsto let do pokojnine, gre tudi za kariero. Recimo, da zobe lahko kupim, kaj pa kariero, jo lahko naredim, naredimo, ali je to relativno kot je vse na svetu. Kariero zrcalo ne pokaže, tudi lastnost to ni, za prijeti ni, sigurna ni, je metafizična in ni, torej je ni. Zraka zrcalo tudi ne pokaže, pa je in to prekleto potreben je, življenjsko potreben, tudi v Libojah.

Družina je steber družbe. Keramika, grafit, opekarna. Oče, mati, otrok ali mati, otrok, oče, da pa ne bo sporno, naj bodo vsi trije otroci družbe. Kateri je pomebnější, boljši, bolj srčkan ali bolj koristen. Je to vprašanje za mater? Očeta? Ne bi rekel. Specifičen primer, ki je naveden, je bolj delikatne vrste, saj se starši preživljajo na račun otrok, v privatnem življenju ali libojskem primeru je stališče jasno. Kdo, koga, kaj? Preživlja, redi, podpira?

Nak! Poglejte se v zrcalo, ko iščete odgovor. Vas je obliha rahla rdečica? Da, ogledalo ne laže. Jerbšiče, dote, strica v Ameriki ali posebne sreče, nobeden od teh otrok nima, upanje na boljši čas imajo vsi trije. Kolikor je eden otrok starejši, pa še ni uspel ima vsaj izkušnje, ki opozarjajo mlajše naj ne ponavljajo neumnosti in ubirajo naj drugo pot, prilagojeno času, v katerem živimo, ker ni nujno, da gredo po stopinjah starejših, to ni več aktualno, ostane le načelo, da ima starejši prednost, največkrat brez pravega vzroka, zasluži pa si jo.

Starost je treba upoštevati. Skrbniki navedenih otrok dobivajo doklade od otrok zato, da si gredo z njimi otroke, ni pa nujno, da so zaradi tega otročji, to je poklic, resen poklic, ki ga ni podcenjevati. Igrati poker, moraš imeti nekaj znanja, ogledalo absolutno odpade, ker se lahko požreš, biti moraš odličen blefer, dobiček je relativen, zabava je tako velika, da dobiš tudi srčni infarkt. Poker igrajo tudi malo večji otroci, čeprav je hazard uradno prepovedan. Vsa pravila so jasna, karte poznamo, igra vedno več ljudi, izid je negotov. Pogled v ogledalo! Ste blefer? Niste, zato pustite poker in igrate domino. Človek dobi občutek, da so časi takšni, ko si igramo življenja, da igramo poker, vendar z eno izjemo, ki jo pravilo pokra dovoljuje, tj. lahko pustiš igro, če nimaš dobrih kart, v življenju pa si prisiljen igrati, ni odstopanja, kdo bo koga.

Bliža se novo leto, nova runda pokra? Kdo je koga? Upamo lahko, da ne bo potrebno celo življenje igrati, blefirati in ob pogledu v ogledalo zardevati ob najbolj skritih mislih, s tem se ne da dobro in zadovoljno živeti, hazardirajo naj profesionalci, ostali naj dobro, mogoče boljše živijo in naj nimajo strahu vsak trenutek pogledati v ogledalo. Vsem sodelavcem želim uspešnejše in zadovoljnejše novo leto.

IZ

KOLEKTIVNO NEZGODNO ZAVAROVANJE DELAVCEV

(Nadaljevanje s 7. strani)

Dogaja se, da nekateri člani našega kolektiva ne vedo, kaj jim je storiti ob primeru poškodbe, zato tukaj tudi nekaj o tem. Nezgoda je treba zavarovalnici prijaviti najkasneje v roku mesec dni od nastale poškodbe; v kolikor zdravstveno stanje poškodovanca to ne dopušča, pa takoj po izboljšanju. Po preteku enega leta od končanega zdravljenja je ponovno obvestiti zavarovalnico, da je poškodba pustila posledice invalidnosti ter zahtevati izplačilo odškodnine.

To vse praktično za vsakega naredi blagajničarka tovarišica Nežika Kač, seveda pod pogojem, da jo zavarovanec obvesti o nezgodi.

GM

Srečno
novo leto

želi
uredništvo
KERAMIKA

Pregled dela KS Liboje-Kasaze

Zaključek leta je pred nami in potrebno je napraviti obračune našega dela. V prejšnji številki »Keramika« smo govorili o planu akcij KS v tem letu, danes pa pogledimo, če smo in kako smo ta plan uresničili. V prvem planu je bilo postavljeno popravilo ceste v naselje »Grič« v Kasazah. Cesta je bila res v obupnem stanju. Najprej je bilo mišljeno, da bi se cesta samo posula z gramozom in izvršilo valjanje. Po ogledu ceste s strani strokovnjakov pa je bilo dokazano, da bi v tem primeru bil problem rešen le začasno, ker bi po nekaj nalihih bila cesta zopet v istem stanju zaradi vzpona cestišča in neurejene kanalizacije. Vsled tega so predlagali, da se naj cesta asfaltira, ker bo s tem zadeva rešena za več let. Nastal pa je nov problem. Sredstva, ki so bila na razpolago (7.000 din) bi nikakor ne zadoščala saj je bilo po predračunu potrebno zbrati 28.000 din. Po dveh sklicih zbora občanov za to področje je bilo sprejeto soglasje, da bodo lastniki stanovanjskih hiš prispevali za cesto po 700 din, stanovalci v blokkih pa 500 din s tem, da se opravijo vsa dela na cesti udarniško, tisti, ki si gradijo lastne hiše in se bodo vselili pa naj bi prispevali 200 din. Žal pa tudi potem ni šlo vse gladko. Pogodbe niso podpisali prebivalci, ki si gradijo lastni dom in tudi dva stanovalca, ki bosta verjetno še zelo dolgo hodila po tej cesti. Imen namenoma ne bom navajala, ker se bodo morda še premislili in v končni fazi le privolili v plačilo določenega zneska, če bodo zvedeli, da nam je celo tov. Cizej Anton, ki je opravljal valjarska dela na cesti daroval 20 ur dela kar predstavlja 2.000 din, kljub temu, da ga ta cista kaj malo briga, saj je doma v drugi KS. Tov. Cizeju pa za dragoceno darilo prav lepa hvala. Njegove besede so bile: »Prav rad popustim, če vidim, da si ljudje prizadevajo za ureditev svojega kraja.«

In res, čeprav ne vsi, saj so nekateri uživali ob delu drugih, se je večina pa le močno angažirala, da je tudi to delo bilo pripeljano do končne faze. Samoprispevek je bil podpisan za 18.300 din. Seveda tudi pri tej akciji ni manjkalo sodelovanja s strani rudnika Liboje in keramične industrije Liboje. Delavcem obeh podjetij za sodelovanje iskrena hvala.

Cesta je asfaltirana in čakamo še na zadnji račun, ki ga bo treba takoj poravnati, sredstva pa se le počasi zbirajo. Med nami so še taki, ki niso plačali niti prvega obroka. Morda bo kdo od teh čital te vrstice in se pri tem spomnil na svojo dolžnost. Vsem tistim pa, ki

so to že opravili ter požrtvovalno sodelovali tudi pri ureditvi ceste v imenu režijskega odbora prisrčna hvala s priporočilom tudi za bodoče sodelovanje, saj problemi tega naselja še niso s tem urejeni.

V zadnjem letu smo v tem naselju čutili močno pomanjkanje vode. Ko smo se o tem pogovarjali s predstavniki Stan. kom. podjetja Zalec smo dobili pojasnilo, da bi se temu lahko izognili samo v primeru, da speljemo vodovodne cevi od glavne vode, za kar bi bila potrebna finančna sredstva v višini 4.500 din. O tem so bili prebivalci pisмено obveščeni s prošnjo, da povedo, če so pripravljeni sodelovati v tej akciji. Žal smo danes dobili pritrdilen odgovor le od 11 prebivalcev tega kraja. Računati moramo, da bo vode vsako leto manj, z ozirom na razvoj Zalca in okolice, izgleda pa, da se nekateri tega ne zavedajo.

Tudi popravilo ceste v spodnjem delu Kasaz na odcepu proti Arčanu je bilo opravljeno. Bila je popolnoma obnovljena. Prebivalci tega kraja so opravili 898 prostovoljnih ur. Valjanje ceste je opravil tov. Cizej Anton, ki je tudi za to cesto daroval 10 ur dela ali 1.000 din. Tako je v tem letu imenovani prispeval za našo KS Liboje kar 3.000 din. Splošna vodna skupnost Celje pa je darovala 350 m³ gramoza.

Prebivalci Košnice so se letos spomladi takoj po priključitvi vodovoda lotili nove akcije in sicer urejanje ceste Liboje-Košnica, ki je bila v zelo slabem stanju in neprevozna. Ta cesta povezuje Liboje s Celjem in je iz celjske strani do naše meje bila urejena že v preteklem letu. V dolžini ca. 2 km so cesto razširili, nasuli s kamenjem ter uredili odtočne kanale. Pri tem so opravili 1566 prostovoljnih ur. Delo še ni končano, saj bi bilo cesto potrebno nasuti še z drobnim peskom ter utrditi, za kar pa trenutno ni sredstev. Tudi pri tej akciji je nudil Rudnik Liboje prebivalcem kraja ogromno materialno podporo. Lahko rečem, da akcija ne bi uspeła, če pri tem podjetju ne bi našli leteli na tako veliko razumevanje.

Tudi s cesto v Brnici smo prišli končno le do zadnje faze. V tem letu so bila opravljena še zadnja buldožerska dela, potrebno pa je cesto še posuti z gramozom. Ker rudnik Liboje še nima primerne gramoza za posipanje, dovoz iz drugih kamnolomov pa bi zahteval preveč sredstev, se bo z dokončno ureditvijo počakalo do naslednjega leta.

V planu KS je bil predviden tudi pričetek del za spojitve ceste Kasaze-Zabukovica. Tov. ing. Pul-kova je opravila trasiranje. Cesta

bi morala zaradi prevelikega vzpona potekati povsem po novi trasi. Ta investicija pa bi bila tako za KS kakor tudi za prebivalce tega kraja preveliko breme. Zato so se prebivalci na zboru občanov dogovorili, da bodo uredili cesto od Zabukovice do Porenc t. j. do Kolar Jožeta. V kolikor bo vreme dopuščalo, bodo buldožerska dela opravljena že v tem letu. O zbranih sredstvih pa smo poročali že v prejšnji številki »Keramika«.

Neizpolnjena je ostala le obveza za ureditev škarpe ob cesti, ki pelje v Sončni hrib, ki pa predstavlja večjo investicijo kot smo predvidevali, za kar pa v tem letu ni bilo sredstev.

Verjetno bodo na to poročilo dane pripombe češ, da se vse delo KS odvija le na komunalnem področju. Taka kritika bi bila delno tudi umestna, vendar moramo imeti pri tem v vidu dejstvo, da so vsa naša naselja raztresena po hribih v precejšnji oddaljenosti od centra in da se je v teh krajih po osvoboditvi storilo le malo, saj prebivalci niso imeli najosnovnejših potreb za normalno odvijanje dela in življenja.

To se je pokazalo predvsem sedaj ko so se po sklepu razširjene seje SZDL in SKS organizirali zbori občanov v 7 zaselkih. Tako smo ugotovili, da še vedno nekatera naselja nimajo pitne vode, da so ceste v zelo slabem stanju, da je električna napeljava samo enofazna in da so stanovanjske razmere zelo slabe. Skratka kljub sedanjim velikim uspehom pri urejanju komunalnih zadev nas čaka tudi v prihodnje na tem področju ogromno dela.

Na koncu bi se v imenu vseh prebivalcev naše KS iskreno zahvalila posameznikom, družbeno-političnim organizacijam in podjetjem, ki so kakor koli pomagali pri ureditvi našega kraja. ZG

Srečno novo leto

želi

*DPD
Svoboda
Liboje*

Občani krajevne skupnosti Liboje so se zopet izkazali!

Že večkrat so pokazali svojo solidarnost in tudi takrat, ko smo glasovali za podaljšanje samoprispevka, niso zatajili. Že v zgodnjih jutranjih urah je bilo kljub megli in mrazu, na volišču vse živo. Štab za izvedbo referenduma je zelo dobro izvršil vse priprave. Predvsem pohvalno je, da je z zaupanjem gledal na mladino in jo vključil v delo. Mladinci, predvsem pa odbor mladinske organizacije, je že v dopoldanskih urah obhodil ponovno ves teren ter s prijaznimi besedami pozival občane, da opravijo svojo dolžnost.

Tako smo na volišču v Kasazah dosegli 92,4% udeležbo. Če upoštevamo, da je kar 8% volivcev bilo vpisanih v volilni imenih, ki niso bili ta dan prisotni v kraju, ker so bili v inozemstvu ali na odsluženju kadrovskega roka, je rezultat zelo dober. Se bolj pa je pohvalno dej-

stvo, da je od vseh volivcev le 11 volivcev, ki so glasovali proti samoprispevku.

Če pogledamo rezultat celotne krajevne skupnosti, se je udeležilo glasovanja 86,42%, od tega pa je glasovalo proti le 2,05% volivcev.

Tako smo tudi mi v KS Liboje kljub temu, da že imamo novo šolo, ponovno dokazali svojo solidarnost ter pripomogli k temu, da bodo primerne šole dobili vsi kraji v naši občini.

CZ

Petkova mama glasuje v Kasazah

Volišče Liboje

SAMOPOMOČ

Na občnem zboru osnovne organizacije sindikata obrata v Libojah dne 19. 1. 1969 je bil sprejet »Pravilnik o posmrtninski samopomoči«. Samopomoč je namenjena članom sindikata in njihovim svojcem ob smrtnih primerih. Člani samopomoči so poleg zaposlenih lahko tudi upokojenci, ki so odšli v pokoj, pod pogojem, da so člani društva upokojencev in ne prenehajo s plačilom prispevka. Vdove, odnosno vdovci po članu, ki je plačeval prispevek pa pod pogojem, da se v roku 1 meseca včlanijo in ob pristopu vplačajo naslednje zneske:

- če so stari od 50—55 let 100 din
- če so stari od 55—60 let 150 din
- če so stari nad 60 let 200 din

Pri prijavi smrti blagajniku posmrtninske samopomoči je potrebno predložiti mrljski list ali potrdilo matičnega urada. Za zakonca, ki je bil zaposlen v drugem podjetju se mora predložiti tudi potrdilo, da ni od tega podjetja prejel samopomoči. Višina posmrtnine je 2.000 din za smrt zakonca in 1.000 din za smrt otroka članov samopomoči.

Članstvo v posmrtninski samopomoči preneha ob prekinitvi delovnega razmerja; ob upokojitvi, če se ne plačuje prispevek in po trikratnem izostanku plačila prispevka. Enkratni prispevek ob smrti člana samopomoči je 4.— din. Zaposlenim članom se prispevek po potrebi obračuna pri mesečnem izplačilu osebnih dohodkov. Upokojenci pa morajo prispevek plačevati blagajniku samopomoči, odnosno ga oddati tov. Dosedla Karlu iz Liboje.

Na žiro računu posmrtninske samopomoči mora biti vedno znesek najmanj 10.000 din in sicer zato, da je denar na razpolago in ga dobi član v času, ko je pomoči najbolj potreben.

Članek je namenjen predvsem upokojencem, ki večkrat niso natančno seznanjeni z določili pravilnika in so zato lahko prikrajšani za pomoč, čeprav sama višina prispevka brez dvoma ne predstavlja noben večji izdatek.

Vsak zaposleni član kolektiva naj se pred upokojitvijo pozanima glede najprimernejšega načina plačevanja z blagajnikom samopomoči. Pri njem lahko dobijo vsi člani tudi vsa ostala podrobnejša navodila.

MF

*Veliko
uspehov
v letu
1972*

želi

Strejska družina

»Bratov Horvatinov«

Liboje

Motnje obtoka v spodnjih okončinah - bolezen današnje dobe

Po najnovejših statističnih podatkih boleha v Jugoslaviji najmanj dva milijona prebivalstva zaradi sprememb na ožilju spodnjih okončin, kar povzroča motnje krvnega obtoka. V naših socialističnih ustanovah in inštitutih za medicino dela so ugotovili, da od tega števila odpade okrog 70 odstotkov na delavke oziroma delavce zaposlene v industriji, posebej če njihovo delovno mesto zahteva stoječe delo. S svojo boleznijo je vsak pacient nehoten postal član velike družine bolnikov, ki trpijo za motnjami obtoka v spodnjih okončinah. Strokovnjaki se zavedajo, da se ta družina nenehno povečuje. Marsikaj o vzrokih te bolezni nam je že znanega, priznati pa moramo, da je pri njej tudi precej nepojasnjenega.

Predvsem si nismo še na jasnem kako preprečiti nadaljnje naraščanje števila bolnikov s to boleznijo, kako obvarovati že naše otroke, da ne bodo trpeli zaradi istih težav.

Raziskave na tem področju se nadaljujejo. Naše farmacevtske tovarne zelo intenzivno delajo na tem problemu, seveda v najtesnejšem sodelovanju z znanimi jugoslovanskimi in tujimi strokovnjaki s tega področja medicine. Preučujejo najrazličnejše vplive na bolezen, ki jo označujemo kot cirkulacijsko pretočne motnje v spodnjih okončinah, načine in možnosti preprečevanja in posebej zdravljenja te bolezni. Da bi se kar koli doseglo na tem področju, je nujno potrebno poleg prizadevanja strokovnjakov v naših zdravstvenih ustanovah in farmacevtskih tovarnah tudi disciplinirano sodelovanje bolnikov. Samo na ta način se bo lahko ustavilo aliv saj zmanjšalo nenehno naraščanje takih bolnikov. To vsekakor ni samo medicinski ampak tudi hud socialno ekonomski problem moderne dobe, problem, ki zahteva sistematično teamsko delo, entuziazem strokovnjakov in prizadevnost bolnikov.

Raziskave in statistična obdelava motenj obtoka spodnjih okončin so pokazale, da se v Jugoslaviji odstotek bolnikov, ki bolehaajo za prevaričnoznim in varikoznim sindromom giblje med 10 in 20 % in sicer med 30 in 70 letom starosti. V nekaterih tovarnah v Sloveniji so v zadnjem času strokovnjaki našli tudi do 50 % članov kolektiva, ki so prizadeti zaradi motenj obtoka v spodnjih okončinah in potrebujejo zdravljenje. To je vsekakor zelo zaskrbljujoče poročilo. Ta bolezen, ki jo nekateri imenujejo minus varianta pokončne drže človeka je torej resnična in potencialna nevarnost za vse ljudi.

Statistika je pokazala, da so motnje obtoka v spodnjih okončinah bolj pogostne pri osebah, ki dalj časa stojijo in sicer zaradi delovanja sile te-

že, da je invalidnost zaradi te bolezni večja, kot se sicer misli in da se zaradi te bolezni izgubi najmanj toliko delovnih ur kot pri gripi.

Člani delovnih kolektivov, posebej tam, kjer proizvodnja še ni na zadostni ravni, morajo zaradi narave svojega poklica pretežni del delovnega časa stati.

To velja tudi za delavce v kmetijstvu, gradbeništvu, komunalnih podjetjih itd. Če še navedemo, da so ogrožene osebe, o katerih smo pravkar govorili, nepoučene o vajah, ki jih je potrebno izvajati v odmorih na delovnem mestu, da bi se preprečile motnje obtoka v spodnjih okončinah, potem je jasno, da je ta problem v naši državi še vedno na mrtvi točki in ga je potrebno čim prej aktualizirati. Zato mora zdravstvena služba, posebej služba medicine dela, bolj spremljati pojave, motenj obtoka na spodnjih okončinah, ker bi pravočasni ukrepi in zdravljenje gotovo pozitivno vplivali na izboljšanje stanja pri nas.

V takih pogojih in pri takih poraznih rezultatih bi zdravstvena služba točno morala določiti organizacijo dela na tem problemu, kot tudi strokovni profil zdravnikov, ki bi teamsko obdelovali bolnike z prevaričnoznim in varikoznim sindromom (zdravnik splošne medicine, dermatovenerolog, kirurg za ožilje itd.).

Ko se je davni prednik današnjega modernega človeka postavil na zadnje noge in začel uporabljati sprednje kot bodoče roke, nikakor ni mogel predvideti, kakšne posledice bodo in koliko jih bo. Ena od nezaželjenih je poslabšanje krvnega obtoka v spodnjih okončinah, ki se pogosto zaključuje kot bolezen z imenom krčne žile, krčice ali strokovno varice. Ta bolezen sodobnega človeka sodi med najbolj razširjene nasploh. Po podatkih različnih avtorjev zbolijo za njo več kot polovica vsega prebivalstva, čeprav so podatki dokaj različni, glede na starost opazovalnih skupin, njih poklice, življenjske navade in druge okoliščine.

Za razumevanje nastanka motenj v obtoku in razvoja krčnih žil, si moramo najprej priključiti v spomin znanje o normalnem krvnem pretoku.

Vemo, da kri proti periferiji poganja srce s svojo močjo. Potem, ko le-ta prepoji tudi najbolj oddaljene dele telesa, odda snovi, ki jih kot potrebne nosi s seboj in sprejme od celic vse tisto kar jim je odvečno ali škodljivo, začne pot nazaj proti srcu. Od najtanjših žilic, lasnic, ali kapilar proti debelim in debelejším se tako imenovana venska kri zbira in usmerja proti srcu. To omogočajo posebne zaklopke, nameščene v notranjost ven. Sila, ki poganja kri, pa prihaja z več strani; pritisk nove

krvi, ki prihaja, gibanje mišic ob venah (posebno pri delu), utrip žil odvodnic, ki se prenaša na v bližini potekajoče vene, vsrk s strani srca in še drugi.

Iz povedanega je razumljivo dvoje; da bo obtok toliko težji in počasnejši kolikor se kri zbira in odteka iz srca bolj oddaljenih delov telesa, kot je to prav primer s spodnjimi okončinami. In drugič, da bo kri zastajala in bo obtok oviran, če katerikoli od sistemov, ki sodelujejo v obtoku, odpove.

Če pa pride do zastoja krvi v spodnjih okončinah, če je torej odtok oviran in počasen, sledijo najrazličnejše spremembe predvsem na teh mestih, a pozneje lahko tudi drugod. Ravno to vidimo pri krčnih žilah posebno, če so močnejše razvite.

V največjem številu primerov je nastanek krčnih žil povezan z naslednjimi činitelji:

1. Določena nagnjenost k razvoju krčnih žil je že prirojena. V nekaterih družinah se pojavljajo krčice pogosteje kot v drugih. V enem primeru gre za razvojne napake v ožilju, njih zgradbi, razvejenosti v drugem pa za splošno slabost tistega gradiva v žilnih stenah, ki je odločilno za elastičnost in odporost. V tretjem gre za povezavo teh dveh med seboj ali teh še z drugimi.

2. Pridobljene motnje v obtoku, ki jih ni malo skozi vse življenje: med temi so posebno pomembne vse tiste, ki na določen način ovirajo odtok, zaradi pritiska na žile kot je to v nosečnosti, pri razvoju neke bule v mali medenici ali trebuhu, zaradi močnega podvezovanja okončine, zarastline v okolici itd. Posebno so pomembne okvare ožilja samega, na primer poškodbe, vnetja, različne spremembe pod vplivom hormonov, prehrane itd. Večina teh namreč okvari zaklopke, ki potem ne zadržujejo krvi, ampak ta prosto pada navzdol. Prezreti ne smemo niti tistih motenj in okvar, ki nasploh ovirajo ali otežkočajo obtok, kot so močnejše ploska stopala, posledice poškodb, na primer zlomov goleni, večjih brazgotin po ranitvah in končno način življenja ter poklic. V najrazličnejših in najbolj pisanih kombinacijah teh in drugih činiteljev prihaja vedno do podobne slike. Kri ne odteka več normalno iz prizadete področja, kopiči se v posameznih predelih in pritiska od znotraj na žile. Ker so te manj odporne se počasi širijo. Ko so se razširile, so zaklopke, če so še sploh ohranjene, še bolj odmaknjene in slabše opravljajo svojo funkcijo, zato je odtok slabši, stene se čedalje močnejše širijo. Tako nastanejo različno oblikovane razširitve žil; enkrat na dalj-

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

šem odseku, drugič na manjšem v obliki vrečk, nanizanih ena nad drugo, tretjič kot drobna mreža itd. Prizadete pa so lahke vene na površini ali v globini. Našemu opazovanju so seveda površne krtice bolj dostopne, pa tudi pogostejše so. V začetku razvoja bolezenskih sprememb ni posebnih težav. Pojavijo se v glavnem čez dan, zaradi pokončne drže človeka. Noga zateče, čez noč pa zopet splahni. Pojavi se hitrejša utrujenost, napetost v stopalu in v goleni, žile čedalje bolj nabreknejo. K temu se pridružijo krči. Ko bolezen enkrat začne svojo pot jo skoraj nezadržno nadaljuje, če se le ne poseže vmes. Žile se čedalje močneje širijo in zajemajo tudi prej neprizadete dele, prehrana goleni, stopala ali cele spodnje okončine je čedalje slabša. To se kaže tudi na koži kot zadebelitev, drobne krvavitve, sprememba v barvi, površno vnetje — tako imenovni goleni ekcem. Pogosto se pojavi vnetje še na žilah, neke vrste sesedanje in zlepljevanje krvi na vnetem predelu — tromboflebitis, ki zna biti huda komplikacija krčnih žil. Na nekaterih mestih krtice toliko izstopijo navzven, da iz njih začne krvaveti, pridružijo se spremembe na ostalih tkivih, a v končni fazi sledi najneprimernejša posledica — razvoj golenje razjede.

Obolenje je mogoče pri večini oseb zadržati v razvoju bolezenske slike, omiliti težave in vsekakor preprečiti poznejše nevšečnosti in komplikacije. Osnovno pa je zavedati se, da iz

majhnih nastanejo velike krčne žile in iz lažjih hudi znaki, ker bolezen, če jo ne začnemo zdraviti, nenehno napreduje. Poleg tega mora biti vsak bolnik pripravljen na sodelovanje pri zdravljenju, ki traja domala vse življenje od prvih težav naprej, s krajšimi ali daljšimi presledki brez vsakih motenj. To nedvomno terja veliko potrpežljivost od zdravnika še več pa od bolnika.

Zdravljenje in preprečevanje posledic mora upoštevati vse tiste činitelje, ki na svoj način vplivajo na nastanek krčnih žil. Ker na prirojene slabosti ne moremo vplivati v zadostni meri se usmerimo na tiste, ki so nam dostopne. Zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stoji, v nosečnosti itd., pomagajo preprečevati prezgodnje nastajanje krtic. Zdravljenje začnemo čim prej inga usmerjamo zoper vse činitelje, ki so nam dostopni. Uporabnih metod je več; jemanje zdravil, zdravljenje z injekcijami ali operacijo oziroma kombinacijo več metod hkrati. Težko je dati prednost neki od teh, kajti vsaka ima prednost v enih in slabost v drugih primerih. Prepustimo, da o teh odloča zdravnik, bolnik pa naj sledi in izvaja njegove napotke. Od bolnika se terja, da prihaja redno na kontrole, nosi elastične povoje, ki jih snema le ponoči, a nogo povija natančno tako kot mu je rečeno.

Dr. Đ. L.

UPOKOJIL SE JE

Dne 30. 10. 1971 se je invalidsko upokojil tovariš Alojz Podlesnik, delavec na obratu Ložnice. V tem obratu je bil zaposlen neprekinjeno 17 let.

V imenu kolektiva mu želimo, da bi še bil vrsto let zdrav in užival svoj zaslužen pokoj.

UMRLI SO

V mesecu septembru smo pokopali eno izmed najstarejših upokožen Benetek Marijo, ki je bila v 92. letu starosti. Skoraj 40 let je minilo od kar je bila upokojena. V tovarni je delala nepretrgoma 36 let kot slikarka majolike.

Spremljali smo jo na njeni zadnji poti na pokopališče v Griže.

— — —

Hampovčan Mirko je bil star 64 let. Nenadoma je preminil zaradi srčne kapi. Pokopali smo ga 23. septembra na pokopališču v Gotovljah. V tovarni je bil zaposlen 21 let in delal v strugarni vse do upokojitve.

Vsem svojcem in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Zahvale

Podpečan Elizabeta se zahvaljujem vsem, ki so čustvovali z mano ob smrti moje mame Benetek Marije.

Iskreno se zahvaljujem vsem za poklonjene vence in cvetje, zlasti se zahvaljujem Elici Gluhak, ki mi je ves čas nesebično pomagala; godbi na pihala, upravi Keramične industrije ter sindikalni podružnici in vsem, ki so mojo mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Neuhold Silva se zahvaljujem sodelavcem strugarne za denarno pomoč in sočustvovanje ob nenadni smrti mojega očeta.

Prav lepo se zahvaljujem svojim sodelavcem v strugarni za denarno pomoč in sočustvovanje ob izgubi moje mame.

Brec Neža

Gibanje delovne sile v KIL

V tem letu ugotavljamo znaten padec fluktuacije delavcev in to kar za 36,9 %, če jo primerjamo s preteklim letom. Tudi glede na kvalifikacijsko strukturo delavcev, ki so odšli iz našega podjetja, je stanje ugodnejše, saj beležimo v celem letu od 65 delavcev le 6 kvalificiranih delavcev in 3 delavce s srednjo šolsko izobrazbo. V letu 1970 pa je odšlo 14 kvalificiranih delavcev, 6 s srednjo šolsko izobrazbo in 2 z višjo šolsko izobrazbo. Tudi glede na spol je situacija boljša. V letu 1970 je od skupnega števila prenehanja delovnega razmerja bilo kar 53,9 % moških, v letu 1971 pa 55,4 %. Žal pa drži dejstvo, da tudi za te ne moremo dobiti nadomestila, zato se nam stanje zaposlenih glede na spol iz leta v leto slabša, kar povzroča v proizvodnji veliko problemov.

Primerjajmo z lanskim letom razloge za prenehanje dela.

Le-ti so bili zaradi:	1970	1971
— odpovedi delavca	33	24
— odpovedi del. organizac.	2	1
— poteka delovne pogodbe	18	12
— samovolj. preneh. dela	29	15
— določb zakonov	22	13

Če razčlenimo zadnji podatek, ugotovimo, da je med letom odšlo na odsluženje kadrovskega roka 6 delavcev, invalidsko so bili upokojeni 4 delavci, starostno je bil upokojen 1 delavec, 2 delavca pa sta umrla.

Ko smo ugotavljali, kakšna je bila povprečna starost delavcev, ki so odšli iz podjetja in povprečna delovna doba zaposlitve v podjetju, smo dobili podatke, da znaša povprečna starost teh delavcev 22 let in povprečna delovna doba v našem podjetju 1 leto, seveda pri tem nismo upoštevali delavcev, ki so odšli v pokoj.

Ta podatek nam pove, da so v večini primerov prenehali delo delavci, ki so prvič nastopili službo. Stanje se sicer zboljšuje nedvomno zaradi povišanja OD v tem letu. Fluktuacija delovne sile zelo močno vpliva na rezultate proizvodnje, zato tudi s takim stanjem ne smemo biti zadovoljni. Prizadevati si moramo, da bo delavec, ki se zaposli v naši delovni organizaciji in za katerega se porabi ne malo časa in sredstev za priučenje, v njej tudi ostal.

GZ

Izdaja keramična industrija Liboje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Šuler Darko. Izhaja tromesečno. Uredništvo: telefon Petrovč 1. Tisk CETIS grafično podjetje Celje